

Sa limbas de sa Sardigna

In Sardigna, in prus de su sardu – faeddadu in 4 macro-variedades: sa campidanesa, sa logudoresa, sa barbaritzina e sa arboresa – si faeddant àteras 4 limbas.

Su saligheresu - In S'Alighera (Alghero), tzitade sarda ocupada in su Medioevu dae sos Catalanos, si faeddant, ancora a dies de oe, una variedade de limba catalana antiga.

Su gadduresu - Faeddadu in Gaddura, est una limba chi tenet carateristicas de sa limba corsicana paris a cussas de su sardu setentrionale”, ca in custu logu sèculos a como est arribada zente calada dae sa Corsica, zente bènnida dae s'àtera ala de mare chi, bivinde cun sos sardos, ant ammesturadu limbas diferentes.

Su turritanu - Su turritanu, o tataresu, tenet carateristicas de su gadduresu (comente sa grammàtica) e de su logudoresu (nde leat una parte manna de su lèssicu).

Su tabarchinu - Su tabarchinu est una variedade de genovesu tramudada a primu, in su de XVI sèculos, in s'isula de Tabarca in Tunisia, e a pustis est arribada, paris cun sa zente, in Sardigna in s'isula de Santu Perdu.

Comune de Sorradile
Provintzia de Aristanis

Sa redatzione de *Novas sorradilesas* est contivizada dae su Servìtziu linguisticu sardu de su Comune de Sorradile (Sotziedade Cooperativa L'ALTRA CULTURA)

S'isportellu linguisticu est a disponimentu de tzitadinos, maistros de iscola, professores, istudiantes pro cale si siat informatzione, duda, bibliografia, sitografia in contu de sa limba sarda, pro consulèntzias didàticas e pro cussizos chi pertocant sas règulas de iscritura de su sardu.

Comune de Sorradile
Provintzia de Aristanis

www.comune.sorradile.or.it

Novas sorradilesas

Newsletter periòdica de informatzione istituzionale de su Comune de Sorradile

Informatziones e curiosidades in contu de limbas

In su mundu ddue sunt 6.000 – 7.000 limbas faeddadas dae 6 miliardos de persones chi bivent in 189 istados indipendentes.

Ddue sunt, prus o mancu, 225 limbas indigenas in Europa: prus o mancu su 3% de su totale de su mundu.

Su prus de sas limbas de su mundu sunt faeddadas in Àsia e in Àfrica.

A su mancu sa metade de sa populatzione de su mundu est bilingue o plurilingue, cheret nàrrere ca faeddat duas o prus limbas.

Limbas medas tenent 50.000 o prus faeddos, ma su prus de chie ddas faeddat connoschet o impreat una parte ebbia de su vocabolàriu intreu: in su faeddare de ogni die sa zente impreat sos matessi faeddos, pagas chentinàias.

Sas limbas sunt semper in cuntatu intra de issas e s'una mudat s'àtera: in passadu, s'inglesu at leadu in prètidu faeddos meda e espressiones dae àteras limbas meda e como sas limbas europeas leant in prètidu faeddos meda dae s'inglesu.

In su primu annu de vida unu pipiu pronùntziat unu muntone de sonos vocales, cando tenet prus o mancu un'annu sos primos

faeddos chi narat non si cumprudent, prus o mancu a tres annos narat frases cumplessas, a chimbe annos connoschet carchi milli faeddos diferentes.

Sa limba mamma de sòlitu est sa limba chi si impreat e si connoschet de prus. Ma ddue podent èssere "bilingues perfetos" chi faeddant bene uguale duas limbas. De sòlitu, però, sos bilingues non tenent unu echilibriu perfetu intra de sas duas limbas.

Su bilinguismu est profetosu meda: azudat a imparare sas àteras limbas, mezorat su modu de pentzare e azudat sos raportos cun sas àteras persones e sas culturas issoro.

Su prus de sas limbas europeas faghent parte de sa famìllia manna indo-europea e sunt divididas in romanzas, germànicas e islavas.

In sas limbas romanzas ddue sunt s'italianu, su frantzesu, s'ispaniolu, su portoghesu, su rumenu e su sardu.

Su prus de sos istados europeos tenent prus de una limba regionale o de minoria chi – a bortas – sunt connotas a manera ufitziale.

Sas limbas chi non sunt europeas e chi sunt prus difusas in su territòriu europeu sunt s'àrabu, su tzinesu e s'hindi. Onniuna de custas limbas tenet unu sistema de iscritura suu.

Sa Rùssia (148 miliones de abitantes) est s'istadu chi tenet su nùmeru prus artu de limbas faeddadas in su territòriu suu: dae 130 a 200 a segunda de sos critèrios.

Ddu at istados europeos in ue sas limbas faeddadas sunt medas ca ddue sunt imigrados e rifugiados arribados dae logos diferentes de su mundu. In Londra ebbia si faeddant 300 limbas (àrabu, turcu, curdu, bèrberu, hindi,...).

(Testu leadu e bortadu a manera libera dae su situ de su Cussizu Europeu)

Ite est una limba de minoria?

Est una limba, diferente dae cussa ufitziale de un'istadu, faeddada e/o iscrita dae prus paga zente in cunfrontu a sos abitantes de cussu istadu.

S'italianu est sa limba ufitziale de s'Itàlia e su sardu, essende una limba faeddada dae una parte ebbia de sos italianos, est una limba de minoria.